

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 305/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Ľubomírom Havlíkom, advokátska kancelária, Svätoplukova 28, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za ktoré mu bol podľa § 188 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona a § 39 ods. 2 písm. b) Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s maximálnym

stupňom stráženia a tiež trest prepadnutia veci podľa § 60 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona bol sťažovateľovi uložený aj ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

3. Odvolanie sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016 podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol, avšak na základe riadneho opravného prostriedku Krajskej prokuratúry v Trenčíne odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku rozhodnutie okresného súdu zrušil vo výroku o treste odňatia slobody a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku pri nezmenenom výroku o vine sťažovateľa odsúdil podľa § 188 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 a 2 a § 39 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

4. Proti rozsudku krajského súdu z 15. marca 2016 sťažovateľ podal dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu porušenia jeho práva na obhajobu, nesprávneho právneho posúdenia veci a založenia rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

5. Mimoriadny opravný prostriedok sťažovateľa najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že kľúčovým dôkazom obžaloby bola „výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý okrem toho, že proti sťažovateľovi vypovedal, počas prípravného konania aktívne spolupracoval s políciou“ a ako to má vyplývať z jeho výpovede i z komunikácie so sťažovateľom prostredníctvom aplikácie „Viber“, po oznámení prípravy trestného činu „svedok [REDAKOVANÉ] plnil pokyny polície a organizoval všetky tri stretnutia sťažovateľa s agentom [REDAKOVANÉ] a aj sa ich zúčastnil a podľa pokynov polície predstieral pokračovanie v páchaní trestného činu“.

7. Na hlavnom pojednávaní označený svedok podľa slov sťažovateľa na otázky odpovedal selektívne „*podľa toho, čo sa mu hodilo*“, a na podstatnú časť otázok sťažovateľa odmietol odpovedať, odvolávajúc sa na utajenie a povinnosť mlčanlivosti. Z jeho výpovede, ale aj z ďalších dôkazov má vyplývať, že po tom, ako oznámil „*polícii*“ úmysel sťažovateľa spáchať trestný čin, „*s políciou ďalej kooperoval a plnil jej pokyny smerujúce k získaniu ďalších dôkazov a usvedčeniu sťažovateľa*“. Práve táto činnosť svedka, ktorú on sám vo svojej výpovedi označuje ako „*operatívnu činnosť*“ a o ktorej odmietol vypovedať, umožnila získať prostredníctvom agenta [REDAKOVANÉ] ďalšie dôkazy, na základe ktorých bol sťažovateľ následne odsúdený.

8. Z príslušných ustanovení Trestného poriadku (§ 127 ods. 1, § 129 ods. 2) upravujúcich výsluch svedka podľa sťažovateľa vyplýva, že osoba v postavení svedka je povinná vypovedať okrem prípadov, ak je s obvineným v príbuzenskom alebo obdobnom pomere, alebo ak by sebe alebo osobe sebe blízkej mohla privodiť trestné stíhanie (§ 130 Trestného poriadku).

9. Sťažovateľ tvrdí, že na skutočnosť povinnosti svedka vypovedať počas celého konania poukazoval, avšak s otázkou mlčanlivosti svedka [REDAKOVANÉ], sa „*ani jeden z konajúcich súdov nevyšporiadal*“. Na hlavnom pojednávaní podľa sťažovateľa nebol „*prezentovaný žiadny hodnoverný dôkaz o tom, či, kedy, kým a v akom rozsahu bol svedok [REDAKOVANÉ] povinnosťou mlčanlivosti zaviazaný*“ a bez toho, aby boli existencia a rozsah povinnosti mlčanlivosti predmetného svedka preukázané, nie je možné spoľahlivo určiť, či jeho výpoveď mohla byť použitá ako dôkaz v konaní. V prípade, ak bol svedok [REDAKOVANÉ] povinnosťou mlčanlivosti viazaný a nebol jej predpísaným spôsobom zbavený, vzťahuje sa naňho zákaz výsluchu podľa § 129 odsek 2 Trestného poriadku a nemal byť v trestnom konaní vôbec vypočúvaný a všetky jeho výpovede sú nezákonné. Ak povinnosťou mlčanlivosti viazaný nebol, odmietnutím odpovedať na otázky sťažovateľa porušil povinnosť podľa § 127 ods. 1 Trestného poriadku.

10. Sťažovateľ, poukazujúc na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 15/2015 z 25. októbra 2016, tvrdí, že tým, že svedok [REDACTED] po oznámení prípravy trestného činu aktívne spolupracoval s políciou a plnil jej pokyny aj po tom, ako agent [REDACTED] so sťažovateľom nadviazal kontakt, fakticky plnil úlohu agenta podľa § 117 ods. 1 Trestného poriadku, hoci za neho v súlade s § 117 ods. 5 Trestného poriadku nebol a ani nemohol byť ustanovený. Takýto postup spôsobil nezákonnosť výpovede svedka [REDACTED], ale predovšetkým nezákonnosť všetkých dôkazov, ktoré boli s jeho aktívnym pričinením získané. Pretože svedok [REDACTED] podľa pokynov polície aktívne organizoval všetky stretnutia odsúdeného s agentom [REDACTED], nie je možné podľa presvedčenia sťažovateľa použiť v trestnom konaní žiadny dôkaz získaný týmto agentom, t. j. ani jeho výpoveď, ani ním vyhotovené obrazovo-zvukové záznamy a ani zbrane zaistené na stretnutí s ním.

11. Pretože tento názor vyplývajúci aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 15/2015 z 25. októbra 2016 dovolací súd v dovolacom konaní neakceptoval, sťažovateľ to považoval za rozporné s princípom právnej istoty.

12. Sťažovateľ napokon zhrnul, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces došlo tým, že okresný súd založil rozhodnutie o jeho vine na dôkazoch vychádzajúcich z nezákonnej výpovede svedka [REDACTED], ktorý vo veci vystupoval ako svedok, hoci fakticky plnil úlohu agenta a nadriadené súdy tento postup akceptovali a schválili. Pochybnosti o zákonnosti výpovede svedka [REDACTED] podľa sťažovateľa umocňuje navyše aj fakt, že tento vo veci vypovedal a svedčil proti sťažovateľovi, hoci bol viazaný povinnosťou mlčanlivosti, od ktorej nebol zákonným postupom oslobodený.

13. Svojevoľným odmietnutím svedka [REDACTED] odpovedať na otázky sťažovateľa bolo podľa neho porušené jeho právo vypočúvať svedka a tým aj jeho právo na obhajobu. To, že svedok [REDACTED] na otázky sťažovateľa odmietol odpovedať bez toho, aby bolo náležitým spôsobom zistené, na aké skutočnosti sa jeho údajná povinnosť mlčanlivosti vzťahuje, nemožno podľa názoru sťažovateľa hodnotiť inak

ako svojvôľu zo strany tohto svedka i zo strany všeobecných súdov, ktoré takýto postup akceptovali.

14. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 odsek 1, odsek 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu zaručené v čl. 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 2 Tdo/42/2018 z 10. 09. 2019, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne číslo konania 23 To/12/2016-1209 z 15. 03. 2016 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín číslo konania 6 Tk/1/2015-1131 z 18. 12. 2015 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 2 Tdo/42/2018 z 10. 09. 2019, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne číslo konania 23 To/12/2016-1209 z 15. 03. 2016 a rozsudok Okresného súdu Trenčín číslo konania 6 Tk/1/2015-1131 z 18. 12. 2015 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky, Krajský súd v Trenčíne a Okresný súd Trenčín sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 390,50 € na účet jeho právneho zástupcu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

...

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

21. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra

2015, rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019, ku ktorému malo dôjsť vypočúvaním svedka a použitím jeho svedeckej výpovede spôsobom, ktorý nie je v súlade so zákonom.

22. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

24. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

25. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti síce presne neoznačil, k porušeniu ktorého konkrétneho práva z katalógu viacerých práv zaručených v čl. 6 ods. 3 dohovoru malo napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov v jeho trestnej veci dôjsť, avšak z textu

odôvodnenia ústavnej sťažnosti jednoznačne vyplýva, že za porušené považoval právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

26. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

27. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom,

že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 580/2013 III. ÚS 438/2017).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

28. Ako je už uvedené v bode 21, sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015, rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019, ku ktorému malo dôjsť vypočúvaním svedka a použitím jeho svedeckej výpovede spôsobom, ktorý nie je v súlade so zákonom.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015

29. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

30. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

31. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu

dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

32. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti rozsudku okresného súdu č. k. 6 Tk 1/2015-1131 z 18. decembra 2015 opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

33. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To 12/2016-1209 z 15. marca 2016

34. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie ním v ústavnej sťažnosti označených práv (základného práva na obhajobu a práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím odvolacieho súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že dôkaz použitý v trestnom konaní nebol zákonným, ústavný súd poznamenáva, že tieto námietky tak, ako ich formuloval v ústavnej sťažnosti sťažovateľ, predniesol v rovnakom rozsahu aj v dovolaní, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd. Aj v tomto prípade tak právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na už uvedený princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy.

35. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže bolo zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane práva sťažovateľa na obhajobu a práva spravodlivé súdne konanie venoval v takej miere, ktorá splnila všetky atribúty pre naplnenie podstaty, účelu a významu princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda v takom rozsahu, pre ktorý bolo možné prijať záver, že v súvislosti s touto časťou ústavnej sťažnosti existuje dôvod pre jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019

36. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posúdení v ústavnej sťažnosti namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré konajúci súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa všeobecný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či výklad aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu, teda či je označené uznesenie najvyššieho súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

37. Ústavný súd preto v medziach svojich právomocí vykonal prieskum dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom namietaných práv zaručených mu ústavou a dohovorem, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu a súčasne ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú konajúci súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

38. Sťažovateľ svoje presvedčenie o nezákonnosti dôkazu – výsluchu svedka [REDACTED] – a tým aj jeho nepoužiteľnosti v trestnom konaní v rámci dovolania odôvodnil tvrdením, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) konajúce v jeho trestnej

veci sa nevysporiadali s procesným postavením tohto svedka a s jeho právami a povinnosťami v tomto konaní, keď podľa sťažovateľa bolo možné domnievať sa, že išlo o osobu konajúcu v prospech polície podľa § 41 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“), ale v trestnom spise sa o tom nenachádzal žiaden dôkaz, preto nebolo možné zistiť, či sa na neho povinnosť mlčanlivosti, na ktorú sa pri svojich výsluchoch odvolával, vzťahuje alebo nie. Zároveň podľa sťažovateľa svedok fakticky plnil úlohou agenta, za ktorého nemohol a ani nebol podľa § 117 ods. 5 Trestného poriadku „ustanovený“. Z uvedeného sťažovateľ vyvodil nezákonnosť aj všetkých dôkazov, ktoré boli na základe použitia takéhoto „agenta“ získané a na ktoré v konečnom dôsledku súdy prvého a druhého stupňa pri rozhodovaní prihliadali. Tento názor sťažovateľ v dovolaní oprel predovšetkým o prvé dve právne vety rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 15/2015 z 25. októbra 2016 zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2017, podľa ktorých:

I. Procesné postavenie agenta (§ 117 Trestného poriadku) je oproti všeobecnému procesnému postaveniu svedka (§ 127 Trestného poriadku) osobitné, a to napriek okolnosti, že agent môže byť v trestnom konaní vypočutý ako svedok (§ 117 ods. 11 Trestného poriadku). Svedok vypovedá o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatel'ovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, nad tento rámec sa však aktívne a s utajením svojho postavenia pred páchatel'om nepodieľa na odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatel'ov trestných činov.

II. Ak došlo k oznámeniu páchania trestného činu v štádiu prípravy (zločinu) alebo pokusu (úmyselného trestného činu) polícii a oznamujúca osoba nebola použitá ako agent na základe príkazu podľa § 117 ods. 5 až 7 Trestného poriadku (pričom okrem výnimiek uvedených v § 10 ods. 20 Trestného poriadku môže byť agentom len príslušník Policajného zboru), nemôže táto osoba, a to ani v rámci spolupráce s políciou, predstierať pokračovanie v páchaní trestného činu na účel usvedčenia ďalšieho páchatel'a, resp. spolupáchatel'a dotknutého činu. Ak k takému postupu došlo, nie je možné výpoveď dotknutej osoby ako svedka vo vzťahu k okolnostiam týkajúcim sa predstieraného pokračovania v páchaní trestného činu po oznámení tohto činu polícii použiť v trestnom konaní ako dôkaz; nie je

možné použiť v trestnom konaní ani ďalšie dôkazy, zabezpečené v súvislosti s činnosťou osoby vo faktickom, nie však právne (procesne) podloženom postavení agenta.

39. S prihliadnutím na podstatu ústavnej sťažnosti najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019 vo vzťahu k uplatnenej argumentácii uviedol, že sťažovateľ prehliadol tretiu právnu vetu predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu z 25. októbra 2016, podľa ktorej:

III. Za činnosť nesúladnú so zákonom v zmysle bodu II sa nepovažuje, ak oznamujúca osoba následne umožní riadne ustanovenému agentovi priamo alebo nepriamo nadviazať kontakt s páchatelmi pripravovaného alebo páchaného trestného činu, a podľa názoru najvyššieho súdu práve o takúto situáciu išlo v posudzovanej trestnej veci sťažovateľa.

40. Dovolací súd poznamenal, že z jednotlivých dôkazov, tak ako na ne podrobne poukázal prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku, vyplýva, že po tom, ako svedok [REDACTED] [REDACTED] oznámil sťažovateľom pripravovanú trestnú činnosť polícii, jeho ďalšie konanie (už pod kontrolou polície) sa obmedzilo iba na sprostredkovanie stretnutia medzi sťažovateľom a agentom. V tomto smere bolo podstatné, že k prvému stretnutiu medzi sťažovateľom a agentom 18. mája 2014, ktorého sa svedok síce zúčastnil, avšak doň aktívne nijako nezasahoval, došlo ani nie dva týždne potom, čo bolo 6. mája 2014 na základe informácií oznámených svedkom začaté v tejto veci trestné stíhanie a boli postupne nasadené jednotlivé informačno-technické prostriedky a prostriedky operatívno-pátracej činnosti vrátane agenta. Najvyšší súd dodal, že k ďalším dvom stretnutiam medzi sťažovateľom a agentom už došlo bez účasti svedka. Išlo teda o skutkovo úplne odlišnú situáciu než v publikovanom rozhodnutí najvyššieho súdu z 25. októbra 2016, keď svedok spoločne s agentom na základe pokynov polície predstieral dokonanie trestného činu, na ktorého spáchanie bol objednaný.

41. Dovolací súd zdôraznil, že za okolností, o aké išlo v trestnej veci sťažovateľa, nebolo možné úspešnú infiltráciu agenta dosiahnuť bez určitej spolupráce svedka [REDACTED] [REDACTED] s políciou, ktorá sa však musela obmedziť iba na nadviazanie kontaktu so sťažovateľom ako podozrivým z páchania trestnej činnosti. Najvyšší súd poznamenal,

že takýto svedok spravidla musí disponovať aspoň základnými informáciami o legende, pod ktorou bude agent vystupovať, o mieste a podmienkach, za akých má dôjsť k sprostredkúvanému stretnutiu a pod. Bolo preto nevyhnutné, aby v záujme zdarného nasadenia agenta takýto svedok v súlade s § 80 ods. 2 zákona o Policajnom zbore zachoval mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa v tejto súvislosti dozvedel. Najvyšší súd doplnil, že pritom automaticky nejde o osobu konajúcu v prospech Policajného zboru podľa § 41 zákona o Policajnom zbore, ako to naznačil sťažovateľ. Len to, že svedok nebol následne od povinnosti mlčanlivosti oslobodený podľa § 80 ods. 3 zákona o Policajnom zbore, ako tomu bolo aj v tejto veci, a na určité otázky odmietol s poukazom na túto povinnosť odpovedať, nediskvalifikovalo jeho výpoveď ako celok, osobitne, ak vypovedal o tom, čo sa dozvedel ešte skôr, než kontaktoval políciu. Podľa dovolacieho súdu to už vôbec nediskvalifikovalo skutočnosti následne zistené agentom, ako to tvrdil sťažovateľ. Pre úplnosť najvyšší súd dodal, že z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplývalo, že základom pre uznanie viny sťažovateľa nebola výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ale obrazovo-zvukové záznamy získané agentom. Prvostupňový súd mal zároveň veľmi podrobne a presvedčivo odôvodniť, prečo neuveril obhajobe sťažovateľa, že na spáchanie skutku ho naviedli agent [REDAKOVANÉ], svedok [REDAKOVANÉ] a polícia.

42. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľa dospel k záveru, že dovolací súd ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na dovolacie námietky sťažovateľa a primeraným spôsobom zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a preto napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

43. Ústavný súd ďalej konštatuje, že v ústavnej sťažnosti uplatnená argumentácia sťažovateľa je len opakovaním časti jeho predchádzajúcej dovolacej argumentácie, v rámci ktorej polemizuje so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodneniach rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu, a je výlučne výrazom jeho odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

44. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

45. K namietanej nezákonnosti dôkazu dovolací súd zaujal jednoznačné stanovisko. Ozrejmil postavenie svedka [REDAKOVANÉ] a v trestnej veci použitého agenta, uviedol, v čom spočívala ich konkrétna činnosť, na základe ktorej získané dôkazy reálne reflektovali zákonné ustanovenia upravujúce tak povinnosti a oprávnenia svedka, ako aj agenta. Nevyhol sa ani otázke prípadného konfliktu povinnosti svedka vypovedať a povinnosti osoby zachovávať mlčanlivosť, od ktorej nebola v zmysle príslušných zákonných ustanovení oslobodená. Najvyšší súd k tomu uviedol dostatočne presvedčivé dôvody, prečo sa tieto inštitúty v danej veci vzájomne nevylučovali, ako to naznačil sťažovateľ. Na argumentáciu sťažovateľa dovolací súd reagoval interpretáciou a následnou aplikáciou ustanovení príslušnej právnej úpravy bez toho, aby poprel jej znenie, zmysel alebo účel. Ním prijaté právne závery neodporujú relevantným zákonným ustanoveniam, sú logické, založené na racionálnej úvahe.

46. Ústavný súd dodáva, že právam zaručeným v čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) dohovoru, ale ani základnému právu na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy nezodpovedá povinnosť svedka dať odpoveď na všetky otázky položené stranou trestného konania, v tomto prípade obvineným sťažovateľom, ak procesná realizácia svedeckej výpovede plne zodpovedala platnej a účinnej právnej úprave, ktorá umožňovala alebo dokonca prikazovala svedkovi správať sa (postupovať) pri jeho výsluchu určitým spôsobom, ktorý neumožnil vyhovieť predstave vypočúvajúcej strany konania o výsledku výsluchu. Že to tak v tomto prípade bolo, najvyšší súd zreteľne deklaroval v napadnutom rozhodnutí.

47. Výklad právnych noriem realizovaný najvyšším súdom nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo jeho nezlučiteľnosti s právami zaručenými ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Podľa názoru ústavného súdu tak najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odpovedal na ťažiskové

dovolacie argumenty sťažovateľa, o ktorých možno konštatovať, že sa zhodujú aj s predloženou sťažnostnou argumentáciou. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

48. S prihliadnutím na uvedené zistenia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 42/2018 z 10. septembra 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

49. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu